

YİNELEYEN POSTPARTUM MANİK EPİZOTLAR: BİR OLGU SUNUMU

Burcu Kılıç Göçhasanoğlu¹, Vefa Erbasan¹

¹*İzmir Şehir Hastanesi*

Giriş: Bipolar bozukluk (BB), yineleyen depresif, manik, hipomanik ve karma epizotlarla seyreden ciddi, kronik bir duygudurum bozukluğudur (1,2). Gebelik ve postpartum dönem; hormonal, fizyolojik, psikososyal değişiklikler nedeniyle BB'li kadınlarda nüks açısından yüksek risk taşır (3–5). Postpartum dönemde gelişen manik veya psikotik epizotlar, hastalığın klinik seyrini ve tedavi planını önemli ölçüde etkiler (6,7).

Yöntemler / Olgu Sunumu: Otuz altı yaşında, dört doğum öyküsü olan kadın, son doğumdan birkaç gün sonra başlayan taşkınlık, konuşma hızında artış, fikir uçuşmaları, uykusuzluk, irritabilite şikayetleri ile başvurdu. Muayenede eleve duygudurum, konuşma hızında artış, dikkat eksikliği, perseküsyon, grandiyöz sanrılar saptandı. Psikotik özellikli manik epizot tanısıyla yatırıldı. Anamnezinde, önceki 3 doğum sonrası 20–40 gün süren manik epizotlar yaşadığı, psikotik belirti bulunmadığı, psikiyatrik başvuru yapılmadığı, yaşam boyu depresif dönem geçirmediği öğrenildi.

Sonuçlar: Young Mani Değerlendirme Ölçeği (YMDÖ) puanı 42 idi. Olanzapin 10 mg/gün, lityum 600 mg/gün başlandı; olanzapin 15 mg/gün'e, lityum kan düzeyi 0,36 mmol/L ölçülmesi üzerine 900 mg/gün'e çıkarıldı. Gereğinde diazepam ile ajitasyon kontrolü sağlandı. Altı haftalık izlem sonunda duygudurumu

ötimik hale gelen hastanın YMDÖ puanı 7'ye düştü, tam iyilik hâli ile taburcu edildi.

Tartışma ve Sonuç: Postpartum psikoz/mani insidansı 1000 doğumda 0,25–0,6, nüks oranı %31–42'dir (8). Bu olguda epizotların yalnızca postpartum dönemde ortaya çıkması ve son epizotta psikotik belirtilerin eklenmesi, BB'de postpartum dönemin yüksek riskini, klinik tablonun zamanla ağırlaşabileceğini göstermektedir. Olası mekanizmalar; doğum sonrası östrojen-progesteron düşüşü, tiroid fonksiyon değişiklikleri, kortizol salınım bozukluğu, immünolojik ve sirkadiyen ritim değişiklikleri, psikososyal stresörlerdir (9,10). Tedaviye hızlı başlanması prognoz için kritiktir. Lityum akut tedavi ve nüks önlemede güçlü kanıtı sahiptir (5,7). Atipik antipsikotikler psikotik semptom, ajitasyon kontrolünde etkilidir (1,6,8). Kombinasyon tedavisi, özellikle şiddetli olgularda semptomların daha hızlı gerilemesini sağlayabilir (6-8,11). Bu olgu, sadece postpartum dönemlerde manik atak yaşayan ve kombinasyon tedavisiyle hızlı yanıt alınan bir klinik tabloyu göstermektedir. Farmakolojik müdahalenin gecikmeden başlanması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Postpartum, manik epizot, bipolar bozukluk, antipsikotik